

φωτό ERTNews.gr

Ο ΠΛΕΣΣΑΣ. Ο ΜΙΜΗΣ ΠΛΕΣΣΑΣ. Ο ΜΙΜΗΣ

Γράφει ο
Γιώργος Ανδρέου

Πολλές φορές έχω αναρωτηθεί ποια είναι η αιτία που όλοι (ναι, όλοι) οι νεότεροι (στην ηλικία, στην εποχή) συνθέτες έχουν «κλέψει» ένα στοιχείο από το απαράμιλλο μουσικό του ύφους, ένα στοιχείο αναγνωρίσιμο αμέσως, ένα χρώμα της παλέτας του μεγάλου συνθέτη κι ενορχηστρωτή.

Κι ενώ είναι τόσο φανερό η επιρροή, τόσο ενδεικτική της επίδρασης του ήχου του, κανείς (από τους επηρεασμένους) δεν προσπάθησε να την απαλείψει, να την κρύψει, να την «μουντζουρώσει» - το ακριβώς αντίθετο: Όλοι την κουβαλούν στο έργο τους με καμάρι, με αγάπη, με σεβασμό.

Ισχυρίζομαι πως ο Μίμης Πλέσσας είναι (με διαφορά) ο πλέον επιδραστικός συνθέτης και ενορχηστρωτής του Τραγουδιού μας, έτσι όπως διαμορφώθηκε από το 1960 και μετά. Προς θεού, καθόλου δεν ισχυρίζομαι πως ο (αξιαγάπητος σε όλα του) Μίμης είναι ο σημαντικότερος συνθέτης μετά το 1960 - δεν πιστεύω σε τέτοιου είδους κουτές αξιολογήσεις. Αυτό που λέω είναι πως του Πλέσσα η μουσική (κι ο ήχος της), για κάποιον (αξιοπρόσεκτο) λόγο, έχει διαχυθεί σε όλο το τοπίο του σύγχρονου Ελληνικού Τραγουδιού. Πολλές φορές η διάχυση αγγίζει την ξεκάθαρη μίμηση. Άλλες φορές τα πάει καλύτερα, διασώζει την πρόθεση της δημιουργικής επίδρασης. Στην καλύτερη της εκδοχή η διάχυση αυτή βρίσκεται καλά κρυμμένη κι ωστόσο ολοφάνερη, γεννώντας υπέροχα νέα τραγούδια κι επιβεβαιώνοντας την άποψη πως το έργο των σημαντικών προηγούμενων αποτελεί ζώσα παράδοση και πεδίο δημιουργικού αναστοχασμού για τους νεότερους. Επιβεβαιώνοντας επίσης την καθαρή αλήθεια που φωνάζει πως στην Τέχνη παρθενογένεση απλά δεν υφίσταται, ευτυχώς.

Ζηλεύω την αδιανόητη ικανότητα του Πλέσσα «να κινείται με άνεση μέσα σε δωμάτια στων οποίων τις εξώπορτες έσπασα το κεφάλι μου μια ολόκληρη ζωή». Ναι, η φράση έχει ειπωθεί από τον Μπέργκμαν για τον Ταρκόφσκι, την βρίσκω όμως εξαιρετικά εύστοχη για να περιγράψει την αμηχανία και τον θαυμασμό μου μπροστά στην βιρτουοζιτέ του Μίμη Πλέσσα στο πιάνο (αυτοδίδακτος), στην ενορχηστρωτική δεινότητα σε κάθε είδος (λαϊκό, «ελαφρό», «έντεχνο», μίγμα όλων των προηγούμενων ή μίγμα κάποιων από τα προηγούμενα είδη...), στην συνθετική ακρίβεια και ευστροφία της ταυτόχρονης συνομιλίας του με συνθέτες της κλασικής, της λαϊκής, της «ελαφράς», της ροκ, της ποπ... Γράφω «ταυτόχρονης» επειδή ο αποσβολωμένος ακροατής του Μίμη μπορεί να διακρίνει στο ίδιο τραγούδι μπαρόκ εισαγωγή (παιγμένη με μπουζούκι), κουπλέ επηρεασμένο από μια ευρωπαϊκή μπαλάντα, ρεφρέν από λαϊκό τραγούδι και πάει λέγοντας... Και φυσικά το περί ου ο λόγος τραγούδι να μην είναι ένα κράμα αυτών των επιρροών αλλά ένα αυτόνομο, εξαιρετικό νέο δημιούργημα.

Ο ενορχηστρωτής Πλέσσας είναι απλά ανεξάντλητος, άτρομος, παιγνιώδης και πολύ σοβαρός συγχρόνως. Χρωστάμε στην δεξιοτεχνική του λεπτότητα:

- Μερικά από τα σπουδαιότερα δείγματα χρήσης μπουζουκιού.
- Εξαιρετικά πρωτότυπους συνδυασμούς μουσικών οργάνων στις ορχήστρες του, καταγόμενα από διαφορετικά εντελώς είδη μουσικής (μόνο στην Σμυρνέικη μουσική βρίσκει κανείς αντίστοιχα αναπάντεχους συνδυασμούς οργάνων και μουσικών στυλ).
- Θαυμαστή ισορροπία ρυθμικών και μελωδικών στοιχείων.
- Δημιουργικούς ρυθμολογικούς πειραματισμούς.

Πολλά ακόμα μπορούν να ειπωθούν για την ενορχηστρωτική breath taking μανιέρα του Μίμη Πλέσσα. Ο δαιμόνιος Μίμης, άλλωστε, εισήγαγε στις ορχήστρες του συνομιλίες οργάνων που μόνο ο ευφυής εκλεκτισμός ενός μεγάλου μάστορα μπορεί να «αιτιολογήσει»: Μπουζούκια με βιμπράφωνα, Philicorda (ένα πρώιμο ηλεκτρονικό όργανο της Philips αρχές των '60s), τζαζ τύμπανα και κιθάρες, πνευστά κάθε είδους, mallets κάθε τύπου, κρουστά κάθε στυλιστικής καταγωγής, ανεπανάληπτα string ensembles και πάει λέγοντας....

Αλλά το μεγαλύτερο ίσως γέρας του Πλέσσα είναι η συνομιλία του με την εικόνα, την ταινία, το σινεμά. Ο Μίμης Πλέσσας είναι ο κομβικός κινηματογραφικός μας συνθέτης, ο δημιουργός που έχει υπογράψει ένα τεράστιο αριθμό soundtracks. Και τι soundtracks! Με ευρηματικά μουσικά θέματα, με λυρικές, κωμικές, ρομαντικές και φαρσικές ατμόσφαιρες - και με αξεπέραστα, ανεπανάληπτα τραγούδια. Ο μάστορας Μίμης έχει πετύχει την αυτονόμηση των τραγουδιών αυτών από το όχι πάντα εξίσου εμπνευσμένο φιλικό τοπίο, ενώ συγχρόνως έχει ηχογραφήσει κι ένα δίσκο τραγουδιών (με συνδημιουργό τον μεγάλο ποιητή του Τραγουδιού Λευτέρη Παπαδόπουλο) – μιλώ για τον δίσκο «Ο ΔΡΟΜΟΣ» για τον οποίο πιστεύω πως δεν χρειάζεται να πω τίποτα περισσότερο.

Ο μεγάλος μουσικός έχει ηχογραφήσει τεράστιο αριθμό συνθέσεων και διασκευών που εκδόθηκαν στο εξωτερικό, με κεντρικό άξονα τις τζαζ επιρροές (εγώ τον βάζω δίπλα στον Gill Evans), έχει πάρει ένα σωρό βραβεία σε διεθνείς μουσικούς διαγωνισμούς, φίλοι του υπήρξαν μερικές από τις σημαντικότερες διεθνείς προσωπικότητες της Τζαζ... Δεν συνδέθηκε ποτέ ιδιαίτερα με κάποιο «ιδεολογικό» πυρήνα, δεν πολιτικολόγησε ευθέως, δεν συνομίλησε κραυγαλέα με ιερά τοτέμ και ταμπού της πολιτικοκοινωνικής ιστορίας του τόπου. Είναι βέβαιο πως αυτή η «υστέρηση» ζημίωσε και συγχρόνως ωφέλησε το έργο του, είναι εξίσου βέβαιο πως το έργο του παραμένει ρηξικέλευθο κι επαναστατικό για τις αισθητικές ποιότητες που περιέχει.

Ο Μίμης Πλέσσας, ο Πλέσσας κι ο Μίμης στάθηκαν άξιοι στον δημόσιο και στον ιδιωτικό τους βίο, στο πέρασμα τους από τον δίκαιο και άδικο και σκληρό και θαυμαστό κόσμο. Χωρίς «φαναφάρες», έπαρση και περιττή εκκοσμίκευση. «Είμαι πολύ χαρούμενος» μου είπε ένα βράδυ στο studio Polysound, «βρήκα επιτέλους πώς ενορχηστρώνει τα γαλλικά κόρνα ο John Barry»...

Γιώργος Ανδρέου

Ο Γιώργος Ανδρέου γεννήθηκε στις Σέρρες. Σπούδασε μουσική στην Ελλάδα και στην Ευρώπη όπου συγχρόνως παρακολούθησε σεμιναριακές σπουδές ψυχοακουστικής, ηχοληψίας και μέσων παραγωγής. Έχει συνθέσει πολλούς κύκλους τραγουδιών (πολλών σε στίχους δικούς του), ορχηστρικά έργα καθώς και μουσική για το θέατρο και τον κινηματογράφο.

Με τις πολλαπλές ιδιότητες του συνθέτη, στιχουργού, καλλιτεχνικού διευθυντή παραγωγής, ενορχηστρωτή, ηχολήπτη και επιμελητή ηχογράφησης ο Γιώργος Ανδρέου έχει συνεργαστεί με το σύνολο σχεδόν των σημαντικών Ελλήνων στιχουργών, ερμηνευτών, τραγουδοποιών και μουσικών της εποχής μας. Από το 2000 ως το 2020 διετέλεσε άμισθος καλλιτεχνικός διευθυντής του Φεστιβάλ Αστυπάλαιας, ενός θεσμού με σημαντική συμβολή στην ενίσχυση των πολιτιστικών δράσεων της Ελληνικής Περιφέρειας. Από το 2009 ως το 2012 υπήρξε διευθυντής του label A KTH live'n'studio της Sonymusic Greece, με στόχο την ανάδειξη - δισκογραφική και «επί σκηνής» - νέων Ελλήνων καλλιτεχνών. Έχει εκδόσει δύο ποιητικές συλλογές και ένα μυθιστόρημα. Αρθρογραφεί συχνά στον Τύπο και το Διαδίκτυο ενώ έχει σημαντική παιδαγωγική δραστηριότητα στους τομείς της Τραγουδοποιίας και της Στιχουργικής. Από τον Απρίλιο του 2022 ο Γιώργος Ανδρέου είναι καλλιτεχνικός διευθυντής του ΔΗΠΕΘΕ Σερρών.